konservering, opbevaring eller dyrkning af et stof, som er genstand for forskning, og som alene indgår som et passivt led i den videnskabelige forskningsproces.

Bahlmann Pescatore Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. januar 1984.

For justitssekretæren

J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

K. Bahlmann
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT P. VERLOREN VAN THEMAAT FREMSAT DEN 24. NOVEMBER 1983 [1]

Høje Domstol.

1. De relevante omstændigheder

Jeg tager følgende stilling til det spørgsmål, som Finanzgericht München har forelagt Domstolen ved kendelse af 8. marts 1983:

Det er her omstridt, hvorvidt nogle af sagsøgeren indførte glasflasker, der er beregnet til steril opbevaring og dyrkning af vævskulturer af menneskelige kræftceller, er videnskabelige instrumenter eller apparater, jfr. artikel 3, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1798/75 af 10. juli 1975 (EFT L 184, s. 1) i dens oprindelige affattelse.

Ifølge oplysningerne fra Ludwig-Maximilians-Universität München er glasflaskerne fremstillet af flintglas, et materiale, der selv ved længere opbevaring ikke tillader noget stof at trænge ind i det alkaliske stof. Endvidere er flaskerne forsynet med en flad bund, der muliggør cellernes vækst, og en særlig hældetud; flaskerne er særligt konstrueret til forskning af vævskulturer og gør det muligt at udhælde opløsningerne, uden at de flyder ned langs flaskens kant. Dette er meget vigtigt på grund af de ekstremt høje krav til steriliteten.

Ved besvarelsen af det spørgsmål, der er blevet forelagt Domstolen, er det ikke blot min opfattelse, at disse oplysninger er rigtige, men også, at glasflaskerne udelukkende benyttes inden for den

1 — Oversat fra tysk.

videnskabelige forskning mht. de pågældende kræftceller. Videre er det min opfattelse, at det ikke er blevet godtgjort, at lignende glasflasker også fremstilles i Fællesskabet. I så fald havde Finanzgericht München på grund af reglen i forordningens artikel 3, stk. 1, litra b), vel ikke forelagt Domstolen spørgsmålet. Kommissionen har imidlertid i denne sammenhæng på side 7 i sit skriftlige indlæg med rette bemærket, at en konstatering heraf i det enkelte tilfælde kræver relativt omfattende undersøgelser, og at begreberne »videnskabelige instrumenter og apparater« i den videnskabelige forsknings interesse derfor skal fortolkes vidt, men at en overdreven udvidelse af dette begreb skal undgås [1].

2. Sagens grundlag i øvrigt

Domstolen har i sin dom i sag 300/82 af 10. november 1983 (Gesamthochschule Essen mod Hauptzollamt Düsseldorf) i præmis 9 anført: »Da materiale af uddannelsesmæssig, videnskabelig eller kulturel art fritages for told 'i videst muligt omfang', jfr. den første betragtning til nævnte forordning, kan begrebet 'videnskabeligt instrument', jfr. artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1798/75, ikke fortolkes snævert«. I dommens præmisser 10-14 anføres der yderligere grunde imod en snæver fortolkning af det pågældende begreb. På grundlag af selve Domstolens svar på spørgsmålet om, hvorvidt det i nævnte sag omhandlede materiale kunne anses som »videnskabeligt instrument«, kan følgende kriterier udledes:

1. Materialet (plasticblokke med en bestemt sammensætning) skal som en grundlæggende funktion tjene til, at bestemte resultater opnås,

2. på lang sigt tjene videnskabelige formål, samt endelig

3. være et uundværligt middel hertil.

Ved første blik kan man let få den opfattelse, at også de i denne sag omhandlede flasker opfylder disse kriterier. Også Kommissionens repræsentant har med rette henvist hertil. Man kunne derfor anvende de samme kriterier ved besvarelsen af det spørgsmål, der nu er stillet Domstolen. At det drejer sig om »genstande«, er til forskel fra sag 300/82 ikke bestridt i nærværende tilfælde. At flaskerne opfylder en grundlæggende funktion, der tjener til at opnå bestemte resultater inden for den videnskabelige forskning på lang sigt, synes ligeledes ved første blik at fremgå af de foreliggende kendsgerninger. Endelig kunne man også ved første blik overlade det til den nationale dommer at afgøre, hvorvidt flaskerne er uundværlige i denne forbindelse. Alligevel vil jeg ikke foreslå Domstolen at give et sådant svar.

For at sproget også kan opfylde sin nyttige rolle mht. begrebet »videnskabeligt instrument« og som instrument for lovgivningen og retspraksis, må man for at nå til en rigtig fortolkning også tage hensyn til forordningens formål og

1 — Denne gengivelse af Kommissionens bemærkning er efter min opfattelse i overensstemmelse med Kommissionens mening. Kommissionen selv har i denne sammenhæng mindre træffende anført, at en overdreven udvidelse af *toldfritagelserne* skal undgås. Dette kan i sig selv nås, om end også med et uforholdsmæssigt stort arbejde, ved at anvende forordningens indskrænkende betingelser, der direkte forfølger forordningens industripolitiske formål. Arbejdet herved ville især være uforholdsmæssig stort, dersom det drejer sig om relativt billige og enkle hjælpemidler inden for forskningen.

omstændighederne i øvrigt samt til begrebsdannelsen, bestemmelsernes ordlyd og deres helhed. Mange love, og også den forordning, der her skal fortolkes, er kompromisser mellem forskellige målsætninger, her mellem forskningspolitiske og industri- og handelspolitiske formål. Opgaven er derfor på grundlag af de nævnte fortolkningskriterier at uddrage den nøjagtige betydning af forordningen, for så vidt angår den foreliggende gruppe af enkelttilfælde.

På grundlag af præmis 15 i Domstolens dom i sag 300/82 kan man udlede den slutning, at *materialer,* der ikke (som tilfældet var det i denne dom) er *middel,* men *genstand* for den videnskabelige forskning, ikke kan anses som videnskabelige instrumenter. Spørgsmålet om, hvorvidt denne sondring mellem forskningsmiddel og forskningsgenstand *altid* giver en løsning, skal her forblive ubesvaret. I mit forslag til afgørelse i sag 300/82 har jeg allerede gjort enkelte bemærkninger herom. Det er imidlertid ubestridt, at det i nærværende sag drejer sig om genstande, der ikke er »instrumenter« inden for den egentlige forskning, men er bestemt til steril opbevaring og dyrkning af det pågældende forskningsmateriale. Det ville efter min opfatelse være at gå for vidt også at anse sådanne hjælpemidler, der indirekte tjener andre hjælpemidler, som »videnskabeligt instrument« i forordningens forstand. Et køleskab bliver jo heller ikke noget spiseredskab, fordi man opbevarer fødevarer i det. De omhandlede flasker opfylder givetvis en vigtig opgave gennem en indirekte sammenhæng med forkningen og er en forudsætning for, at den egentlige forskning kan gennemføres. Derimod gennemføres den egentlige forskning ikke *med* disse genstande. Kommissionen har imidlertid med rette i afsnit 3 i sit skriftlige indlæg bemærket, at dette er det afgørende fælles kendetegn for de eksempler på videnskabelige instrumenter, der er nævnt i et officielt UNESCO-dokument. Hertil kommer, at det ikke rigtigt kan overskues, hvor grænsen for denne toldfritagelse skal drages, dersom man først begynder på også at betragte hjælpemidler til opbevaring af forskningsmateriale — og derpå måske også andre indirekte hjælpemidler, eksempelvis til fremstilling af forskningsinstrumenter — som videnskabelige instrumenter. I hvert fald ville man på denne måde kun tage utilstrækkeligt hensyn til det ved forordningen tilstræbte kompromis mellem forskningspolitik og industri- henholdsvis handelspolitik.

I øvrigt fremgår det af præmis 16 i dommen i sag 300/82, at det på ingen måde var Domstolens hensigt at give en almindelig, udtømmende definition af begrebet videnskabeligt instrument i denne dom.

På den anden side fremgår det af mine foregående betragtninger, at Finanzgericht München efter min opfattelse med urette har koncentreret spørgsmålet til alene at angå begreberne »instrumenter og apparater«. Det spørgsmål, der her er afgørende, er tværtimod, hvor vidt det drejer sig om et *videnskabeligt* instrument (eller apparat) i forordningens forstand. Finanzgericht's spørgsmål må derfor fortolkes i denne forstand, hvilket i øvrigt også fremgår af sidste afsnit på side 5 i forelæggelseskendelsens grunde.

Det fremgår også af mine foregående betragtninger, at jeg kun til dels kan tilslutte mig Kommissionens svar som

foreslået i dens skriftlige indlæg og mundtlige betragtninger i dag. Især kan jag ikke tilslutte mig Kommissionens opfattelse om, at man kun kan tale om instrumenter, såfremt det drejer sig om genstande, hvormed bestemte processer kan gennemføres eller bestemte virkninger på andre genstande kan fremkaldes. Allerede ifølge sagsforholdet i sag 300/82 ville et sådant kriterium have været den forelæggende ret til ringe hjælp; er sådant kriterium lader sig da heller ikke udlede af Domstolens dom i nævnte sag. Heller ikke kriteriet vedrørende »uundværlighed«, som Kommissionen udleder af Domstolens dom i sag 300/82, behøver Domstolen efter min opfattelse at gøre brug af ved besvarelsen af det nu forelagte spørgsmål. Jeg kan dog tilslutte mig Kommissionens opfattelse om, at man ikke skal tillægge det yderligere begreb »Gerät« i den tyske version af forordningen nogen stor betydning ved fortolkningen, fordi et lignende begreb ikke findes i forordningens andre sproglige versioner. I øvrigt får dette punkt ingen praktisk betydning, fordi de af mig anførte kriterier om en forbindelse til den egentlige forskning også gælder for et »Gerät«.

3. Forslag

På grundlag af mine foregående overvejelser foreslår jeg Domstolen at besvare Finanzgericht München's spørgsmål som følger. For ikke unødvendigt at foregribe yderligere tilfælde, foreslår jeg derfor et negativt svar, der i øvrigt i sin abstrakte form kun omfatter lignende tilfælde som det foreliggende.

»Artikel 3, stk. 1, 1. led, i forordning (EØF) nr. 1798/75 af 10. juli 1975 (i sin oprindelige affattelse) skal med hensyn til begreberne 'videnskabelige instrumenter og apparater' fortolkes således, at den ikke omfatter genstande, der kun tjener til opbevaring eller dyrkning af forskningsmaterialet«.